

SOUSTVARJALNI DIALOG

Slovenija – priložnosti in izzivi na področju investicij

Povzetek in glavni poudarki

»**Slovenija naj postane prva izbira investitorjev, ki prihajajo v Evropo.**«

»Privabiti želimo **trajnostne in kakovostne investicije**, ki bi državi z odprtjem visokotehnoloških podjetij in razvojnih centrov omogočila možnost za nadaljnji razvoj ter prinesla nova delovna mesta z visoko dodano vrednostjo.«

»Začrtati je treba **jasno vizijo**, uvesti sistemske spremembe in vsebinsko nadgraditi zakonodajo, da bodo naslednje investicije še bolj v skladu s strategijo Slovenije. Investicije lahko privabimo le premišljeno, strateško, sistemsko, proaktivno in predvsem v soustvarjanju, v konstruktivnem dialogu z državo, gospodarstvom, znanostjo in civilno družbo.«

»Naj Slovenija postane okolje, ki je **enakovredno naklonjeno domačim in tujim kakovostnim in trajnim investicijam.**«

AmCham Komisija za spodbujanje investicij deluje v okviru Ameriške gospodarske zbornice v Sloveniji – AmCham Slovenija in si prizadeva prispevati k izboljšanju investicijskega, poslovnega in življenjskega okolja v Sloveniji ter dodatno osvetliti investicijske priložnosti za domače in tuje investitorje.

Privabljanja investicij se je treba lotiti strateško, s konkretnim načrtom programa in financiranja potrebnih reform, na podlagi razlogov in dejavnikov ključnih stebrov konkurenčnosti Slovenije (ocenjenih po indeksu globalne konkurenčnosti Svetovnega gospodarskega foruma) ter njihovega vpliva na blaginjo v državi (prihodki, dobiček, plače, davki itd.). Izboljšati je treba področja, kjer smo najšibkejši, med katerimi so učinkovitost delovanja državnih institucij, infrastruktura, zakonodaja in razvitost poslovnega okolja za učinkovito upravljanje podjetij v zahtevnem makroekonomskem okolju in trg dela, vključno z delovnimi mesti prihodnosti. Prav tako je treba krepiti, kar je v Sloveniji dobrega; tu mislijo predvsem na ustvarjanje kompetenc, potrebnih za prihodnje uspehe, in več kot le pregovorno inovativnost slovenskega gospodarstva.

AmCham Komisija za spodbujanje investicij je tematiko spodbujanja investicij nasloвила aprila 2017 na **4. investicijski in razvojni konferenci Slovenia Business Bridge™ – Priložnosti v središču sprememb**. Na podlagi skupnih mnenj, ugotovitev in predlogov dialoga več kot 140 predstavnikov nosilcev sprememb, države, gospodarstva, znanosti, civilne družbe in številnih investitorjev, ki so že investirali v Sloveniji ali pa o tem razmišljajo, je komisija oblikovala dokument »**Soustvarjalni dialog: Slovenija – Priložnosti in izzivi na področju investicij**«, v katerem se zavzema za uvedbo kratkoročnih ukrepov in tudi dolgoročnih strateških sprememb.

AmCham Komisija za spodbujanje investicij se zavzema za:

1. Učinkovito poslovno okolje

Učinkovitega poslovnega okolja si ne moremo predstavljati brez dveh ključnih vidikov nacionalne konkurenčnosti: **učinkovitosti državnih institucij** (vključno s sodstvom), kjer se Slovenija na indeksu globalne konkurenčnosti Svetovnega gospodarskega foruma uvršča na 58. mesto med 138 državami,¹ ter kakovostne **infrastrukture** (Slovenija je na lestvici 38.), kar bi prispevalo k učinkovitemu delovanju gospodarstva na splošno, nižjim stroškom poslovanja, krajšim časom prenosa, varni in pravočasni dobavi ter dobri povezljivosti s preostalimi deli Evrope.

Komisija se z namenom uvedbe dolgoročnih sistemskih sprememb zavzema za odpravo administrativnih ovir in poenostavitve nadzornih postopkov, krepitev (podpornih) institucij, prestrukturiranje in nadgradnjo pravne zakonodaje, večjo in učinkovitejšo vključitev javnega sektorja in boljšo aktivacijo diplomatske mreže, ki bi Slovenijo predstavljala kot državo, ki je odlična za investitorje. Poleg tega verjamemo, da je treba redefinirati vloge agencije, ki bi vlagateljem nudila vse potrebne informacije in asistenco pri vstopu na slovenski trg ter ustanoviti točke VEM za investitorje s skrbniki za ključne investicije, opredeljene s kriteriji, ki bi jih določal zakon. Odpraviti je treba zakonodajne ovire na področju pridobivanja gradbenih dovoljenj (določitev con, gradnja, dovoljenja, ocena vpliva na okolje) in poenostaviti postopke pridobivanja gradbenih dovoljenj, ki zdaj trajajo od nekaj mesecev pa tudi do več let. Treba je tudi urediti področje industrijskih con, kjer bi zemljišča investitorjem lahko ponudili pod ugodnimi pogoji, vključno z možnostjo, da jim občine ne zaračunavajo komunalnega prispevka pod določenimi pogoji.

2. Učinkovit trg dela

Učinkovitost trga dela in strošek delovne sile je pogosto eden pglavitnih kriterijev, ki vpliva na investitorje pri odločanju, ali naj investirajo v državo. Vpliva tudi na konkurenčnost slovenskih podjetij v dejavnostih z visoko dodano vrednostjo, in prav tukaj se Slovenija na letošnji globalni lestvici uvršča zelo nizko, na 85. mesto med 138 državami. Zavzemamo se predvsem za:

- delovna mesta z visoko dodano vrednostjo in investicije v človeški kapital,
- fleksibilen trg dela, kjer bomo osredotočeni na fleksibilne oblike dela,
- boljšo povezanost krajevnih skupnosti, izobraževalnih ustanov ter podjetij.

Visokokakovostne investicije lahko privabimo le z ustreznimi kompetencami, zato je treba nameniti večjo pozornost razvoju strategije za ohranjanje domačih in privabljanje tujih **talentov in visoko izobraženih kadrov** v Slovenijo. Pomembno je:

- vzpostaviti boljše pogoje ter poenostaviti postopke priseljevanja in spodbujati promocijo kakovosti življenja za tujce, ki želijo priti na izobraževanje v Slovenijo,

¹ World Economic Forum. 2016. Global Competitiveness Index 2016-17.

- izboljšati in nadgraditi šolski program ter ponujati programe v angleškem jeziku.

3. Davčni sistem

Za učinkovito delovanje trga in privabljanje investicij je ključno urejeno področje davkov. Primerjava odbitka davkov in socialnih prispevkov po državah na 10.000 bruto/mesec:

- o 7900 neto / POL
- o 5700 neto / GE
- o 4000 neto / SLO

AmCham Komisija za spodbujanje investicij se zavzema predvsem za **uvvedbo »razvojne kapice« oziroma zneskovne meje nad določenim bruto zneskom povprečne plače v RS**, s čimer bi omejili plačevanje prispevkov za socialno varnost nad določeno višino bruto prihodkov, pa tudi za razširitev meje dohodninskih razredov (predlagamo nadaljnjo postopno širitev dohodninskih razredov – vsako leto) in manjšo obdavčitev visoko plačanih delovnih mest, kar gre z roko v roki z uvedbo razvojne kapice. Potrebujemo krajše in preprostejše davčne postopke (vključno z zakonsko določbo, kakšne so posledice, če FURS postopka ne zaključi v določenem roku), poenostavitev plačevanja davkov za tujce, primerno podporo in svetovanje ter učinkovitejše službe davčnih inšpekcij, ki jih je treba ustrezno seznaniti z vsebino in pravili zakonodaje ter poslovanja.

Podrobnejše strateške smernice bomo predstavili v dokumentu Soustvarjalni dialog v razširjeni in poglobljeni obliki, kjer so zapisane konkretne koristi in konkretni ukrepi, s katerimi bi izboljšali slovensko investicijsko okolje na področjih:

- **institucij,**
- **infrastrukture,**
- **trga dela,**
- **izobraževanja in kompetenc,**
- **inovacij in razvitosti poslovnega okolja.**

Komisija verjame, da je treba pri oblikovanju zakonov stremeti k ustvarjanju blaginje ljudi. Ocenjujemo, da tako tuje kot domače investicije v Sloveniji ne bodo realizirane, če gospodarsko-družbeni dejavniki ne bodo sprejemljivi za investitorje. Šele ko bo slovensko poslovno okolje postalo bolj zanimivo za investitorje, bomo privabili več investicij. V času konjunktura bi učinkovita sistemska ureditev investitorju namreč pomenila bistveno večje jamstvo za uspeh kot le finančna udeležba. Dodatne kakovostne naložbe pa bi pozitivno vplivale na blaginjo v državi (več denarja za boljše storitve države – vrtci, šole, zdravstvo) in ustvarjale nova delovna mesta z visoko dodano vrednostjo. Komisija prav tako verjame, da mora privabljanje trajnostnih in kakovostnih investicij postati dolgoročno, sistemsko urejena in nadpolitična državna prednostna naloga.

»Verjamemo, da lahko skupaj ustvarimo družbeno-poslovno okolje, ki bo postalo prva izbira investitorjev v Evropi.«